

LIBERTATEA

ABONAMENTUL: „Libertatea”, „Foia Interesantă” și „Plugarul Luminat” — 100 Lei pe an, 50 Lei pe 1/2 an, 25 Lei pe 1/4 de an.

Pentru țărani: preoși, învățători, mici meseriași și mici negustori: 60 Lei pe an, 30 Lei pe 1/2 an, 15 Lei pe 1/4 de an.

Pentru Iugoslavia și Cehoslovacia 120 Lei pe an. — Pentru America 150 Lei (abia 75 cenți) pe an, trimiși prin cec de bancă foli la Orăștie

Redacția în Orăștie (Trans.) | Foile pentru popor | Director: Pr. IOAN MOȚA | Apare în fiecare Joi | Administrația în Orăștie (Trans.)

Știri de pe front.

Cei mai mulți dintre noi cred, că războiul nostru a încetat, că suntem în vreme de pace. Noi credem dimpotrivă că nu. S'a pus ea sabia cea de oțel în teacă, tunul s'a tras în curțile casarmelor, — dar războiul neamului nostru e departe de a fi ajuns la bun sfârșit. Doar că frontul s'a strămutat și armele s'au schimbat. Inimicii noștri în războiul cel cu sabia cine ne-au fost? Ungurii, Nemții, Bulgarii. După punerea sabiei în teacă, cine ne-au rămas dușmani? Tot Ungurii, Nemții, Bulgarii, cari au plăcut acum front nou, front cultural și economic, în lăuntrul țării, care a ieșit din război cum nu le-a plăcut lor. Și ei duc mai departe, par'că mai dîrz, mai vajnic, războiul cultural și economic, împotriva noastră. Și au chemat în rîndurile lor pe vechii noștri vrășmași și dușmani din lăuntrul țării: pe Jidani, cari s'au bucurat că acum au soși noi de luptă împotriva noastră, și au chemat pe Rușii basarabeni, și pe tot cel ce e străin cu sîngele și cu sufletul de noi.

Și numai cel ce urechi are și nu aude, ochi are și nu vede, acela nu aude loviturile grele și înfundate, ce se dau pe noul front din lăuntru!

Noua armie vrășmașe, moștenind zeci și sute de cetățui culturale și economice, de pe vremea cînd stăpînire streină domnea peste acest pămînt, — se adună în jurul acelor cetățui și le apără cu tărie, ba își ridică și altele, de care n'a avut și acolo unde n'a avut! Punîndu-se sub scutul, dela care nădăjdueste prea mult, a unor paragrafi din contractele de pace dela Paris, — răzărăm neamul șvăbesc, care își spădase în mîinile ungarilor toate armele sale culturale, școlile, că-și deschid zeci și sute de școli pe cari nu le-au avut; vedem pe evrei deschizîndu-și zeci și sute de școli pe cari nu le-au avut; vedem biserica catolică adunînd sub aripile sale pe toți nemulțămîiții, fie ei de orice altă religie, chiar și jidani, și făcîndu-le prin mănăstiri licee noi, școli comerciale și de tot felul, — ridicînd șiruri lungi de cetățui culturale, din cari să se răzărse valurile culturii streine și neprietene culturii românești, strim-

torîndu-o pe aceasta, înlăturîndu-o, înfrîngîndu-o pe unde numai pot!

Stăpînirea românească, cuprînsă peste măsură cu rînduirea atîtor altor nevoi de chivernisire ale țării mărite, fie că nu le băga de samă, fie că nu avea vreme a le supra-veghia pe toate, a lăsat pe toți și pe toate să facă cam ce vreau, să-și strîngă rîndurile cum vreau, să se înarmeze cu armele care vreau. *Cuvîntul din urmă știa ea, stăpînirea românească, că — tot ea îl va avea!*

După-ce frontul cultural-economic al dușmanilor noștri din lăuntru, a fost deplin încheșat, lărgit, întărit, coperit de cetățui și cetățui, — s'a așezat în fața lui tot mai rînduit și mai hotărît, frontul românesc, — și lupta s'a început tot mai știutoare de sine, tot mai strînsă, mai pept la pept.

De vre-o 2 ani de zile s'a început lupta mai dîrză și mai fățișe, între următoarele împrejurări:

Statul român a luat în samă școlile de stat lăsate aici de statul maghiar. Le-a plătit din banii statului, dar a lăsat vremelnice pe vechii lor profesori, în nădejde că aceia vor învăța românește și se vor potrivi împrejurărilor celor nouă. Dar au trecut ani după ani, și aceia se țin tot cu capu în nori, învață pe elevi așa, ca și cum ar avea atîrnare tot de Budapesta, și de România nu vreau să știe.

Frontul culturii române, stînd sub comanda Ministerului Școlilor, a început purecarea acestor școli îndărătnice și a început a le da loviturile ce li-se cad.

Așa am văzut închizîndu-se cîteva Licee, mai ales papistașe-maghiare, în cari se bătea joc de statul român și stăpînirea românească; fură luate de ceafă liceele jidovești, și altele. Se deteră lovituri cari sunt adevărate spărturi în frontul vrășmaș. Și se dau mereu.

La rubrica asta, sub titlul de mai sus, vom aduce știrile ce ne vin de pe frontul acesta de luptă culturală și economică, din marele război ce avem încă de purtat cu dîrjii și mîndrii noștri vrășmași din lăuntru.

Pentru azi una:

La Școala Superioară de Comerț din Timișoara, statul român lăsase și o secție maghiară (un despărțămînt) în care elevii cari începuseră unguerește, să poată urma și termina unguerește.

Acum Ministerul a aflat că a

fost destul. Cine a vrut a putut învăța atîta românește, cât se învețe acum în limba statului, în o școală a statului. Dela toamnă despărțămîntul unguereș se șterge. Să deschide în schimb o Școală Comercială Inferioară (pentru elevi cu școală mai puțină), dar tot românească.

Acum s'auzi țipete în tabără contrară, s'auzi cum sună de jale trimbițele frontului potrivit, foile lor! Ci-că se duc să se plîngă la Liga Națiunilor, la toată străinătatea. Drum bun!

Sășii neliniștiți și amenințători.

Din partea unor fruntași sași s'a trimis unui mare ziar englez (Times) o scrisoare despre starea în care se află și trăiește poporul sășesc sub stăpînirea românească. Ei spun că sub Unguri, — sub bunii lor pretini unguri, — erau conduși de slujbași iesiți din sânul lor sau de Unguri cari le înțelegeau nevoile. Dar azi, sub stăpînirea românească, ei — sufăr. Si ne spun cu „gingășie”, că... „Mai nainte vreme, în această parte a țării, sub cuvîntul „Român” se înțelegea un păstor, un tăietor de lemne ori o servitoare (slujnică). Azi acest cuvînt înseamnă: stăpînirea! Nouă nație domnitoare ar dori să se simță într'adevăr acasă; dar nu i-se potrivește...

Dacă guvernul (dela București) nu va cerca să umble cu Sașii cu mai multă înțelegere, iacă se va spori numărul celor ce se îndreptează cu plîngerii la „Liga Națiunilor”.

Cu alte cuvinte, concetățenii noștri Sași se plîng că nu le mai e așa bine ca sub Unguri și — ne amenință!

Lucrul aceasta e așa de firesc, că noi nici nu ne putem supăra pe supărașii noștri concetățeni.

Ei au trăit aci 7 sute de ani tot în privilegii și din privilegii.

„Privilegiu” înseamnă, că până cînd Românul era ținut să șadă pe o bancă de scîndură necioplită, pe atunci jupănuș sas era așezat într'un scaun cu „jil” și în acela puse șapte perini și el cocoșat sus pe perini, ca să șadă pe moale de tot.

Pân'a fost stăpînirea Austriei peste țară, Germanii dela cărma Austriei, tot măreau vrafu de perini

de sub scumpii lor frați sași din Ardeal. Iar cînd veni stăpînirea unguerească, Ungurii încă le lăsară Sașilor toate perinile sub ei, căci se temeau mai tare de aceea, de ce nici nu l-a scăpat D-zeu, de Români. Și pentru-că și Sașii se temeau de mulțimea asta mare a Bloch-ilor din Ardeal, ei își deteră mîna cu Ungurii pentru a ținea apăsați la pămînt pe Walachi.

Acum stăpînirea veche s'a schimbat.

„S'a 'ntors roata” una și bună, și de ce se temură și Ungurii și Sașii, nu scăpară. Stăpînirea română vine și zice: nu mai volu să văd ce s'a văzut atîta vreme în trecut, unii șezînd, în lăuntru aceleiași case, pe bănci de scîndură necioplite, alții pe șapte perini puse una peste alta!... Scoatem perinile și coborim și pe cei de sus, alături de cei ținuti de ei așa de jos.

Și acum dragii noștri concetățeni sași, se plîng, că le merge rău, că stăpînirea românească nu-l înțelege așa cum îi înțelegea cea unguerească...

Apoi stăpînirile românești atunci ar fi de luat cu zburătura, cînd ar mai suferi sub unii petrile, sub alții perinile, adecă privilegiile.

Concetățenilor Sași poate să le cadă rău zburarea perinilor de sub ei, se pot și plînge la Liga Națiunilor, dar — Murășul nu-l mai pot face să-și mai întorcă apele înapoi!...

Părerea altora

despre oprirea congresului studenților.

Noi ne-am arătat atunci îndată și hotărît părerea, că oprirea Congresului studențesc plănuit la Cluj, a fost o mare greșeală a guvernului.

Avem plăcerea a vesti, că aceeași părere și-au arătat-o și multe alte foi și ziare românești, pîntre cari „Universul”, „Epoca”, „Timpul”, etc. din București, iar foile din Ardeal aproape toate la fel. Deosebit de frumos și temeinic zbiciuie măsura opritoare a guvernului, gazeta studențimei „Cuvîntul Studențesc” din București și revista „Țara Noastră” din Cluj, care scrie un articol semnat de dl Octavian Goga, fost ministru, plin de lumină și de adevăr.

—În legătură cu acea oprește, cu multă mîhnire sufletească am

aflat de altă măsură foarte volnică și care nu-i face cea mai mică cinste guvernului. Iaca de ce e vorba :

Studentilor Universitari, ca tinerilor dela cele mai înalte școli din țară, ca celor ce sunt în toată vremea nădejdea viitorului neamului, — li s'a dat prin lege ușurarea, de a călători pe trenuri cu plata jumătate. De merg la școală, de vin dela școală, de merg altundeva, — să poată merge cu plata jumătate. Căci acești tineri buni, pe unde trec lasă după ei numai vorbă bună, însuflețită, ideală, pentru neam, pentru viața de obște.

Ei, bine, când în primăvară le-a închis universitățile, — guvernul a ridicat în chip volnic și dreptul studenților de a mai umbla pe trenuri cu prețul jumătate ! După frământări de jumătate de an, ajungând la oarecare înțelegere cu studențimea, nădăjduind că dară ea se va întoarce în pace la cartea sa la universitate, — a dat de știre că iară-s bune carnetele de student, iară li-se lasă dreptul de a călători cu jumătate de preț.

Aflând că ei vreau să țină un mare congres în Cluj, guvernul luă hotărârea fără minte și fără suflet românesc, că îl oprește ! Sub nici o formă, sub nici un cuvânt nu-l lasă ! Nici dacă n'or mai chema la Congres și bărbați frunde ai vieții noastre de obște.

Iar ca nu cumva studenții să se poată aduna aiurea și sub alt cuvânt, și să-și arate părerea sufletelor lor curate, — *de-odată cu oprirea Congresului, le-a ridicat de nou dreptul de a mai umbla pe trenuri cu prețul de jumătate !*

O mai mare și mai strigătoare dovadă, că la noi legea nu e lege, decât până când îl place cutărui ministru, — nici că se poate arăta altă !

Dar e și o lipsă de inimă, de-adreptul păcătoasă. Mă rog, ce-i asta ? E, a te folosi de sărăcia tinerilor. Cu prețul de jumătate, poate tot s'ar mai duce dela unul la altul sau chiar s'ar aduna mulți într'un oraș oarecare, ca să-și spună păsul asupra volniciei guvernului, dar cu plata biletului întreg, multora nu le dă mâna a merge, pe scumpetea asta de trenuri.

Legi aripile sufletelor bune ale tinerimei, cu sforile sărăciei de care sufăr cei mai mulți, și prin aceasta pui zăvor pe gura lor, pe inima lor.

E o tiranie din cele mai păcătoase, coperită totuși sub forma „legii“... Ci-că Legea li dă lui „drept“ a-i lăsa ori nu, cu preț scăzut pe trenuri. El face ce vrea, că după „lege“ face.

Iar aceasta o face cu ce are azi țara mai bun : cu o tinerime ce s'a arătat mai bună patrioată și mai însuflețită apărătoare a drepturilor neamului său, decât toți cei 13 miniștri, cu toți cei 300 de deputați plecați lor, împreună.

Din viața Partidelor.

„Partidul Țărănesc“ vrea să prindă rădăcini mai însemnate și pe aici prin Ardeal. În acest scop fruntașii săi, dnii I. Mihalache, Dr. N. Lupu, Iunian, Madgearu, și alții, pornesc în August la un șir de adunări populare prin Ardeal. Anume între 12 și 20 August vor ținea 6 adunări în județul Bistrița-Năsăud, la Borgoprund, Bistrița, Șieul-mare, Năsăud, Rodna-veche și Ilva-mare, — iar dela 22 până la 29 August, în județul Alba-de-jos, la Teiuș, Aiud, Albaiulia, Ighiu, Cioara și Vințul-de-jos. Că de ce folos va fi poporului nostru fărâmițarea lui în și mai multe partide politice, — priceapă cei mai luminați decât noi. Noi nu vedem nici un bine în ruperea poporului nostru în atâtea partide.

Cel-ce ar vrea adevăratul nostru bine, ar trebui să ne adune pe toți Românii într'un singur partid, plin de suflet românesc, care să-și aibă frontul aci acasă, împotriva multilor dușmani de aci, dușmani adevărați și primejdioși, ce ne pasc și ne subsapă.

— „Partidul Național“ își trimite solii în luna asta în Bucovina și Basarabia, ca să întemeze și pe-acolo comitete de-ale partidului și să-l câștige membri.

Lucruri ce nu le mai pricepem.

— Sau am fi dorit să nu le aflăm. —

Ne arătam într'un număr trecut nedumerirea și mirarea, ce ne varsă un val de mahnire pe suflet, că și „partidul naționalist-democrat“ (al dlui Iorga), vestește că — primește, acum și membri evrei în sânul său.

Cetim conferența pe care dl Iorga a ținut-o la Cursurile de vară dela Văleni, asupra chestiei (pricinii) evreești din țara noastră, și în aceea vedem un fel de nouă mărturisire de credință în această privință a marelui nostru învățat. Dsa spune :

1. Ori-ce om care face parte dintr'o societate cărmuită de legi, trebuie să asculte de rostul acestor legi.

2. Când o țară se îndatorează să împlinească un anumit legământ, fără privire că din ce pricină a izvorât acel legământ, e de cinstea ei, ca să-l țină pe acela, până ce-l va schimba fățiș.

3. Nu se poate să fie făcut răspunzător singuraticul, pentru nația sa, ori-care ar fi aceea“.

Înțelege așa: Legea e lege, trebuie ținută. Țara a înscris în legile ei (la porunca sinediului jidovesc care strămtora pe cei dela marele sfat de pace dela Paris), că Jidani au drepturi de-opotrivă cu Românii în țara noastră : trebuie să ne ținem de asta. Ce-i de vină un jidan (care vine și să mărturisește credincios partidului meu), de răutatea neamului său. Pe el ca singuratic îl pot suferi lângă mine, dacă spune c'a fi cuminte, că se poartă frumos... Și ne arată dl Iorga pilde: Atâta jidani, ajunși oameni politici între francezi, italieni, au avut rol covârșitor în rosturile naționale ale acelor neamuri... Cu alte cuvinte, nu trebuie să ne mai speriem nici noi așa de tare de ei, că de multe-ori sunt de vădit folos țării, chiar neamului...

Cine-ar putea spune că nu-i adevărat ce spune dl Iorga prin cele de sus ? Chiar și la noi am văzut un evreu, care și-a lăsat toată averea pentru Academia Română, care să facă fapte de bine cu ea.

Dar cine nu vede, că în vreme ce 2—3 ori 10 jidani, se înscriu chiar într'un partid naționalist ca al dlui Iorga, — așa avându-și ei împărțit rolul lor ! — se poartă acolo bine, ca niște mironosițe și „credincioși patriei“ ca ori-care stîlp al ori-cărui partid, *în același timp zeci de mii de jidani, mulțimea cea mare, grosul lor, ne vând pe toate cărările, ne supsapă, ne pognegresc, pun toate dinamitele nevăzute sub bunul nume și sub creditul țării pe tot globul și ar da foc țării noastre în ori-că clipă !*

Cei 10—15 „credincioși“ (?) din partid, să ne facă a-i vedea pe toți în culoare trandafirie, a ne îndulci graiul, a ne schimba părerea cea temeinică și singură dreaptă, asupra acestui neam primejdios și foarte dușman nouă ?

E peste putință !

Suntem dintre cei cari au ținut și țin încă, foarte mult la dl Iorga. Și de aceea să ni se dea voie să nu credem că dl Iorga s'a făcut de-odată așa de „binevoitor“ jidanilor, — cum s'ar părea unora din anumite declarații ale dsale. Tâlcul ținutei dsale din urmă, e că totul e o manevră de partid politic. Partidul naționalist-democrat, crede că i se apropie sorocul de a ajunge la cărma țării, și fiindcă știe, că cei dela cărmă au mult val cu mulțimea bancherilor mari, printre cari atîta jidani, — își domolește de pe acum glasul fața de aceia, deși inima poate i-a fi tot cea veche.

Totuși, cu cât mai bucuroși l'am fi văzut noi pe dl Iorga rămânând pururea departe de putință de a ajunge la putere, dar strălucind mai departe în fruntea acelei mișcări mari și sănătoase, care, a fost o mândrie a sa, și care, ca un magnet puternic, aduna în jurul dsale tot tineretul bun și însuflețit al neamului de pretutindenii !

Astăzi glasul politic ne învață că „legea-i lege“, trebuie ținută. Nouă ne-ar mai plăcea glasul de a-postol, care ne-ar chema la muncă dîrză, strașnică, umăr la umăr, cot la cot, pentru ca cei urcați în spinarea poporului nostru prin această lege, poruncită de vrășmașii noștri, să fie coborâți tot mai jos și neamul nostru ridicat tot mai sus, prin tot felul de sprijinuri date lui, — până ce se va vedea adevărat stăpân pe țară, cum azi nu-l ! Iar vampirii de azi ce i-se țin în spinare, să fie scuturați și lăpădați jos pe pământ !

Dacă nu aceasta e ținuta politiceii noastre, — greșită politică facem.

ȘTIRI RELE DIN GERMANIA

În Germania stările sunt tot mai tulburi și viața tot mai grea. Marca germană (banul lor) a pornit pe panta unei prăbușiri amețitor de repezi, încît lumea și-a pierdut capul și nu știe ce să mai facă. Naînte cu 2 săptămîni pentru un milion de Mărci se căpătau încă 210 — 220 Lei, azi abia 80 Lei, sau: pentru 1 Léu capeți 10.200 mărci.

Pentru un dollar american se plătea naînte cu 10—12 zile 6 milioane mărci, azi 22 milioane. — Ca mâne nu mai capeți nimic pe marca germaună.

Această prăbușire a prețului ba-

nului, a adus după sine mari pierderi de cap în toată țara. Negustorii și-au închis prăvăliile și nu mai vînd nimic, căci banul căpătat azi, mâne e numai jumătate atîta, jurul orașelor nu mai aduce hrane în oraș ; Banca Țării și-a oprit și ea tipărirea de hîrtii, văzînd că acelea tot mai mare rău aduc țării ; în lipsa de bani noi, multe bănci și-au încetat și ele plățile ; statul nu mai are cu ce-și plăti slujbașii (că-i plătea tot cu hîrtii nou tipărite, fiindcă dări nu plătește nime, ori mai nimel) ; multe fabrici s'au închis.

Muncitorii au hotărât greva de 3 zile la tramvaiele din Berlin și la lumina de gaz, așa că orașul a rămas fără lumină, fără tramvaie și fără hrane.

În aceste împrejurări guvernul lui Cuno s'a dat în lături și a venit alt guvern în cap cu Stressemann, — despre care nu se știe de va putea scoate carul țării din gîndul în care e căzut. E teamă de revoluție în Germania. Marea mișcare (lipsă) îi poate împinge pe oamenii la fapte desnădăjduite.

La hotarul Boemiei e o îmbulzală uriașă de Germani, cari cer să fie lăsați a trece în Bohemia. Multă lumă fuge încotro poate. Dintre cei ce nu pot pleca, foarte mulți își iau viața, alții sparg și fură ca în codru.

Scrisoare din Rusia.

Cum în Rusia stările sunt așa de răsturnate, acolo numai cu greu mai umblă și posta, mai ales cea cu străinătatea. De-aceia mii de familii, a căror fii sau rude au rămas prin Rusia, așteaptă de ani de zile înzadar vre-o scrisoare dela cei iubiți ai lor. S'ar părea că în timpul din urmă s'a mai îndreptat slujba postelor și acolo, căci un țaran din Rapoltul-mic, Avram Josan, a primit zilele astea o scrisoare dela fiul său, de care nu mai știa de vre-o 6 ani. Scrisoarea e scrisă în 4 Iulie în Astrahan și a ajuns aici cam într'o lună de zile. El scrie printre altele :

„Mult doriții mei părinți, tată și mamă !

„De un timp atît de îndelungat nu știu nimic de Dvoastre, nu mi-a sosit nici macar un cuvânt din 1917, de 6 ani. Sunt neliniștit că nu știu cum vă aflați, sunteți în viață ori nu. Eu rog mereu pe Dzeu să vă dăruiască viață, ca să ne mai vedem odată toți.

Eu trăesc bine. Fac slujbă la o societate, unde-s subcontabil (pur-tător de socoteli) și sunt instructor de tâmplărie (măsurit) la un institut. Trăesc tot singur, nu m'am în-surat, nici gîndesc. Am lucru mult ziua și noaptea. În 15 August voi primi concediu de 2 săptămîni și am să merg la Moscva la o expoziție a țaranilor, dar e foarte scump drumul, mă costă vre-o 4—5 miliarde (4—5 mii de milioane) ruble. Plata mea e 3 și jumătate miliarde (3500 de mii de milioane!) pe lună.

De voi fi sănătos în anul viitor plec acasă, pîn'atunci vreau să mai învăț. Rog trimiteti mi pasaport, că altfel nu pot ieși din țară. De se poate trimiteti-mi niște cărți și gazete să văd ce e mai nou, că țara mi-i dor de ele. Cum e prin România, cum trăiți, aici nu avem cum afla“.

Vă sărută al vostru fiu: SOLOMON

Se vede că mai avem mulți Românași de-ai noștri prin Rusia. Gă-

varul se silește să-i aduna și aduce acasă. Ci-că zilele astea chiar se sosește un transport (un rând, o ceată), și vor mai veni. Dar au năzaz cu adusul lor, că Rușii nu-i așa bucuros pe Români să plece, să-i știu lucrători buni.

O împărțire fără rost

Plângerea mai multor negustori de pe linja Teiuș-Simeria-Petroșeni

Mai mulți negustori de pe această linie (Teiuș-Simeria-Petroșeni) ne trimit scrisori prin cari ne cer, ca foaie din partea locului, să ne facem răsunetul nemulțumirii lor, pentru noua împărțire a hotarelor Direcțiunilor Regionale de Cale Ferată. Iaca ce s'a întâmplat:

Direcțiunea Regională C. F. R. de Timișoara, s'a desființat și cuprinsul ei s'a alăturat la Direcțiunea din Arad. Prin asta hotarul acestei Direcțiuni s'a întins foarte mare, și atunci cei dela Direcțiunea Centrală din București, s'au uitat pe hartă (mapă) și fără a ținea samă de alte nevoi ale ținutului, au hotărât, că mai taie din hotarul ce se ținea de Arad și alătură la Direcțiunea Regională din Brașov!

Și ce au tăiat? Linia ferată dela Petroșeni la Simeria și Teiuș, cu orașele și comunele dintre aceste linii și din jurul lor.

Noi negustorii sântem foarte neplăcut atinși de această nouă împărțire, care e pentru noi adevărată nenorocire. Noi avem adese-ori lucru cu Direcțiunea Regională a Căilor Ferate. Și toată firea locului și a căilor ferate și celelalte legături ale noastre, ne trag spre Arad; la Arad avem și Camera de Comerț, iar cu Brașovul n'avem nici o legătură, nici comercială, nici administrativă, și el ne cade așa de peste mână. E peste puțință să ne ținem noi de Direcțiunea Regională C. F. R. Brașov.

De aceea rugăm și presa română (foile) să dea glas în acest înțeles, doar cei dela București își văd greșala și o îndreaptă încă la vreme. Linia Petroșeni-Simeria-Teiuș, trebuie să țină de Arad.

Ne îndreptăm prin asta cuvântul nostru și către dl Director Regional ing. O. Popp, care de sigur n'are trebuință să-și mărească încă hotarele Direcției și așa desul de mare, dar pe care îl știm sărbătorit atât de drept judecător și drept întru toate ale sale, — să folosească marea sa autoritate pentru a lămurii și dsa pe cei dela București despre dreptatea cererii noastre, ca să fim dați iarăși Direcțiunii Regionale din Arad. Ne-ar face prin asta un mare bine pentru care i-am prea recunoscători.

Mai mulți negustori de pe linie.

SCRISORI.

Nemulțumiri cu împărțirea pământului.

În comunele Bichigi, Poverina și Coșavița din jud. Căluș-Severin, sunt mari nemulțumiri pentru felul cum porcede comisia de împărțire a pământului și a pășunilor. Delegații numitelor comune, s'au dus la dl prefect al județului, Corneanu, conduși de dl președinte lovita din Făget și l-au arătat înțeleptele, ba trebuințele de neînălțat, ale comunelor lor, de a avea pășuni și pădure. Dl prefect li-a spus vorbe bune, dar a spus și a-

ceea, că cererea lor atârână dela Directorul Regiunii silvice, d. Câmpeanu. Chemat la telefon, acesta a promis (făgăduit) că va da satelor pășune în pădurile statului, — și oamenii au plecat mângâiași. Dar când delegații s'au dus cu cererea la Regiunea silvică, aceea l-a respins scurt și acru, că — nu se poate! De atunci nemulțumirea e foarte mare între oameni. Îndo-sebi unde au de lucru cu „erariul“ (cu averea statului) dau de greutate la cari nu s'au așteptat și cărorora nu le înțelegi rostul!

Ar fi de dorit ca instanțele mai înalte, să întrevie spre liniștirea poporului, — căci Regiunea noastră silvică, par'că anume face cum e mai rău, că mulțămirea din popor să nu înceteze. Durere, pân'acum articlii număroși scriși prin mai multe foi de învățătorul nostru T. Urdescu, un credincios apărător al poporului, — au rămas tot toacă la urechea surdului! Și ar fi vremea să ne mai rămăie așa!

Irimie Caputescu

și Ion Șerban

membrii în com. de esprop.

NOUȚĂȚI

Intru pomenirea lui Aurel Vlaicu. Fiindcă în 13 Septembrie se împlinesc 10 ani dela moartea lui Aurel Vlaicu un comitet de buni prețuitori al scumpului fiu al Ardealului, face caldă chemare către toți cei cu dare de mână, să dăruiască sume potrivite pentru a se pune o placă comemorativă (o tablă de piatră care să pomenească mereu de el) pe casa în care s'a născut Vlaicu în Bințiși (l. Orăștie) și pentru un Monument la Mormântul lui din Câmpina.

Rugăm stăruitor să se facă dăruiri pentru frumosul scop. Sumele dăruite a se trimite „Băncii Ardeleana“ în Orăștie, care le adună. — În numărul viitor, Apelul întreg.

Au ars în Cluj. Atelierele de reparare vagoane ale Căilor Ferate care se aflau lângă gară. Sâmbăta trecută pe la oarele șapte (adecă curând după plecarea lucrătorilor din Ateliere) ele au fost prinse de foc din lăuntru. Au ars până în temelie cele 5 Ateliere mari de reparații cu tot materialul din ele, cu toate maștile.

Focul a fost pus de oameni răi și dușmani statului. Doar între ateliere sunt uși mari de fer, cari rămân, la ieșirea lucrătorilor, totdeauna închise, anume pentru cazuri de nenorocire, că de i-s'ar isca foc într'unul, să nu ardă și cel vecin. Acum ușile acelea s'au aflat deschise în laturile Cineva a văzut pe un lucrător mai tândăllind oarece prin ateliere după plecarea celorlalți. Poate a stat de-a deschis ușile!

Așa de mulți „pretini“ avem printre noi...

Secția Jud. Hunedoara a corpului de contabili autorizați și experți-contabili, Deva. Apel. Din incredințarea Comitetului secției județene a Corpului Contabililor autorizați și experți-contabili, invităm pe toți Dnii absolvenți de Școale Superioare de comerț, de Academie comercială, din Județul Hunedoara, ca, în baza Legii de organizare a acestui corp, să-și înainteze cererea de înscriere în cercul contabililor, până mai târziu la 31 August a. c. pe adresa Ștefan German Director Hațeg.

La cerere se va alătura copia legalizată a certificatului de Studii comerciale; Certificat de cetățenie și de moralitate dela autoritățile civile și certificat de serviciu dela firma unde e aplicat.

Deva, la 3 August 1923.

Președintele, Ștefan German

Secretar, Nicolae Fărcaș.

Năzazurile gazetelor... Urmând pilda foilor din București cari și-au urcat prețul la îndoit (dela 1 Leu numărul, la 2 Lei), — cele mai multe foi și de pe la noi și-au urcat prețul de vânzare, ca și de abonament. Unele mai puțin, altele mai mult. Gazeta „Turda“ din orașul cu același nume, și-a urcat plăta pe an dela 60 la 90 Lei, — deși e numai de 4 fețe (Cât „Libertatea“ fără „Foaia Interesantă“). Da aceea credem că cetitorii nostri vor înțelege că noi, dând foaia de 8 fețe, cerem foarte puțin, când îi rugăm pe abonații noștri să ne încuviințeze și ei o urcare ușoară de 10 Lei pentru jumătatea a doua a anului de față.

Indreptare. La o parte a exemplarelor „Foi Interesante“ alăturată la acest număr, s'au tipărit paginile (fețele) greșit, punându-se a 4a în loc de a doua, și a 2a la a 4a. Rugăm pe cetitori să ierte greșeala și să le citească așa: 1. 4. 3. 2.

A ieșit de sub tipar

o carte foarte însemnată și din cale-afară interesantă:

„PROTOCOALELE ÎNȚELEPTILOR SIONULUI“

sau: Cartea care cuprinde, împărțit în 24 capitole, ca 24 de noi Table ale Legii, marele plan al Evreimii pe urma căruia ei au ajuns a stăpâni lumea! E o mare descoperire a planului uriaș întocmit de cel mai înalt Sinedriu jidovesc, de „Sfatul Înțelepților Sionului“, cuprins în „Protocoalele Înțelepților“ lor.

Cartea a fost dată la iveală întâi în rusește, înainte cu vreo 12 ani, apoi tradusă în franțuzește, englezește, nemțește, etc. În românește e tradusă acum întâia oară. E un rod al mișcării studenților nostri, traducerea începuse în gazeta lor „Dacia Nouă“ din Cluj. Acum s'a tipărit întreagă lucrarea, — însoțit fiind fiecare capitol, fiecare „tablă a legii“, de comentarii, tilcui, scris de doi din cei mai luminați cunoscători ai mișcării evreiești dela noi și din lume. Ei arată în comentarii (adausele la capitole) că planul din acel capitol, cum s'a înfăptuit colo și colo în lumea mare și în România!

În fruntea cărții e o scrisoare foarte călduroasă și luminată a autorului francez dl Roger Lambertin: „Cătră Românii în-

telegători ai primejdiei jidovești!“

Vom aduce amănunte din foarte interesanta lucrare. E o carte mare, de 17 coale de tipar (280 pagini), tipărită foarte frumos în Tipografia „Libertatea“ din Orăștie.

Prețul ei: 35 Lei trimisă franco-recomandată.

A se cere, trimițând banii înainte, la: „Libertatea“, în Orăștie, jud. Hunedoarei, Trans. — Cu ramburs nu se trimite.

La baile Geoagiului

(Feredeu) începând cu data de 25 August n. 1923, să face tuturor vizitatorilor scaderă de 50%, la odăi și băi.

(917) 1-2 I. BRANGA, arendșlor.

Garnitură de treorerat

cu locomobil Dröslor de abor, de 4 puteri, cu batoza de 100 cm., în stare bună, cu toate cele ce se țin de ea, — e de vânzare cu preț moderat, la: **GEORGE PRAȚA,**

(919) 1 — în Barabanț, p. Albaulia.

Căldare de fert rachiu

e de vânzare în Orăștie, Strada Romoșelului nr. 2. Căldarea e de 370 litri.

Tot acolo buți și butoale de vinars.

Aviz!

Se face de știre, că la fabrica de chirestea (joagărul) din Sibot să vinde toată marfa de brad ce mai este acolo cca 35 vagoane de scânduri, fostane, în toate dimensiunile, clasa I, II și III, uscate, bune pentru lucru de tâmplar și zidit, rigle, lemne tăiate în ferestru, grinzi pentru edificat, mărghini (lăturoi), lațuri și lemne rotunde.

Acest material să vinde numai 15 zile încă, la joagăr, iar marfa rămasă nevândută, să duce de acolo și acolo nu se mai vinde nimic.

Vanzările să fac cu prețuri scăzute și dela preț să mai lasă și 10% rabat.

De ex. lațuri pentru țigla 4x4x4⁰⁰ lung 10 bucăți (una legătură) cl. I, cu preț net de 58 lei 50 bani să vinde.

Vanzările să fac *Lunia, Marța, Mercuria și Jolia* la fața locului, iar pentru liferarea cu vagoanele și alte deslușiri, este a se adresă proprietarului mărfai: (920)

Teodor VULPE, ORĂȘTIE Telephon 30. (Jud Hunedoara).

Cind vii la Orăștie

nu uita să mergi să vezi

noua Fabrica de țigla de cement

olane și vălce de cement, înființată de Ioan Hertza în Strada Prondalor 23 față de țigla de vite. Desi făcută din material așa de trainic și scump din cement, țigla din noua fabrică, — e cea mai testinală!

914) 1 —

Dentist Dr. S. Seidner dă consultați în ORĂȘTIE Piața Aurel Vlaicu 7 (la etaj de-acum pe prăvăliel Ioan Rob). — Plombe. — Scoatere de dinți fără durere. — Regulare de dinți. Punere de dantură. (884) 5—11

PUBLICITATE

Cooperativa din Viștea-de-jos, jud. Făgăraș, caută **boltaș-crismar** priceput. Salar lunar 2000—2200 Lei, după starea familiară și hărnicia oferită :: rentului. Cauțiunea 20.000 Lei. :: Doritorii de acest post să se adreseze Direcțiunii arătând numărul și etatea membrilor din familie.

(912) 1-2

Comerciant Român!

Caută un local de prăvălie cu Crâșmă și locuință de închiriat sau de vânzare, la un orașel cu piață, ori comună bună cu întreprinderi industriale. Adresa:

Traian Beldea
Dezna, jud. Arad

(909) 1-3

Primesc să fac

viza pe pasapoarte,

pentru ori care țară. — Primesc și însărcinarea de a procura pasapoarte, atât în țară, cât și în străinătate.

Henric Molnar

Orăștie, str. Mihai Viteazu 38

AVIZ.

Târg de vite la Alba-Iulia se ține în fiecare Marți.

Primul târg s'a ținut în ziua de 7 August cu un succes bun.

(910) 1-1

O cameră bine mobilată se caută în Orăștie

cu 2 paturi pentru o pereche înăură, cu drept de folosire a bucătăriei :: A se adresa la Redacția ziarului „Libertatea”.

(907) 1-2

Casă de vânzare,

în Orăștie, str. Bisericii vechi nr. 8. Sită din 3 odăi, bucătărie de vară, pivniță, șură mare, grajd, curte lergă, fântână, grădină cu pomi și zarzavaturi.

De către drumul țării e închiriată pentru magazin de scânduri.

Caut o

calfă de morar,

la moara comună din Căstău. Capătă lesfă bună.

Ion Moisă, morar.

(915) 1-3 Căstău (p. Orăștie).

DE VÂNZARE:

Un piano (clavier), lampe electrice (lestere) și diverse mobilă. Strada George Barișiu, No. 13.

(918) 1-2

Firma „Aurel Ioanette și Iosif Crîșen” din Câmpeni, are lipsă de o **calfă de prăvălie**, vârsat în ferărie și coloniale. — Salarul după înțelegere. Acceptarea să poată face imediat.

(889) 3-3

Caut

2 învățăcei

pentru prăvălia mea cu tot felul de marfă în mare și detali:

Petru Bârsan, comerciant

(899) 3-3 Bozovici (J. Caras-Severin).

Pantofărie nouă!

Am onoare a aduce la cunoștință onor, public din Orăștie și jur, că mi-am deschis un

Atelier de încălțăminte

pentru bărbați, dame și copii,

în care execută toate lucrările ce aparțin acestei branșe, dela cele mai simple până la cele mai luxoase. Tot asemenea primesc și reparaturi.

Rog sprijinul onor public.

Cu stimă

N. Homorodean

m. pantofar Orăștie, str. A. Iancu Nr. 5 (888) (în fața cu Cazarma) 3-3

Târgul de săptămână în Geoagiu-de-jos

atât pentru vite cât și pentru marfă se va ține regulat în toată **Joia**.

(800) 11-10

Casă de vânzare.

Casa cu Nr. 4 din Strada Crucii, în Orăștie, e de vânzare din mână liberă. Casa constă din 2 camere de locuit, bucătărie, cămară și una încălzitoare spațioasă. — Informații se dau în Orăștie, strada Ciorgarilor, 28.

(901) 3-3

DE VÂNZARE:

Un Castel cu parc mare, 10 jugăre, case, curte și grajduri pentru economie, 20 jugăre pământ arător, 5 jugăre pădure, o moară cu 2 event. 3 pietri.

Moșii, case, hoteluri, circiune, cafenele, vile, prăvălii de băcănie și modă, măcelărie cu fabrică de mezeluri, arangeat electric. — Mai de aproape la:

„**Mercur**”, Str. Decebal 8 (Alex. Schuster) DEVA.

(911) 1-1

„GEOGEANA”
instituit de credit și economii, societate pe acți în Geoagiu.

CONVOACARE

Domnii acționari ai Institutului de credit și economii „Geogeană”, societate pe acți în Geoagiu, se convoacă prin aceasta la a **XVIII-a adunare generală ordinară**, care se va ține **Joi, în 6 Sept. n. 1923, la 10 ore a. m.**, în localul Institutului.

ORDINEA DE ZI:

1. Deschiderea și constituirea adunării.
2. Prezentarea: a) raportului direcțiunii și bilanțului anual; b) raportului comitetului de revizie.
3. Decidere asupra rapoartelor, stabilirea bilanțului, împărțirea profitului și votarea absoluturului.
4. Satorirea marcelor de prezență pe 1923.
5. Decidere asupra urcării capitalului social la 500.000 lei sau eventuala fuziune cu „Ardeleana”.
6. Alegerea a cinci membri în direcțiune.
7. Eventuale propuneri, intrate conform statutelor.
8. Alegerea a doi acționari pentru verificarea procesului verbal al adunării generale.

Pentru cazul, că la adunare nu s'ar prezenta numărul de acționari cerut de §-ul 24 din statute, adunarea generală se va ține în **20 Sept. 1923**, la locul și ora indicată.

Domnii acționari, cari doresc a lua parte la această adunare, în persoană ori prin plenipotențiași, sunt rugați a depune acțiunile și documentele de plenipotențiere, cel puțin cu 24 ore înainte de adunare, la casa Institutului în Geoagiu, sau la „Ardeleana” în Orăștie.

Geoagiu, la 9 August 1923.

DIRECȚIUNEA.

ACTIV	Contul Bilanț la 31 Decembrie 1922.	PASIV	
Numărar în cassa	L. 83.316 65	Capital societar	L. 40 000—
Efecte publice și acți	166 870—	Fond general de rezerv.	27 200—
Imobile	65.228—	Depuneri	1,370 146 46
Cambii	269 596—	Cont-curent credit	1,922 903 90
Cambii de copert. hipot.	95 446 50	Depozite	54 706 40
Ataceri comerc. și marf.	1,855.656 08	Dividendă nereclamată	2 637 50
Cont-curent debitoare	895 976 75	Interese transitoare	2.200—
	Lei 3,432.089 98	Sald ca profit	12 295 72
			Lei 3,432.089 98

DEBIT	Contul Perdere și Profit la 31 Decemb. 1922.	CREDIT	
Interese la depuneri	L. 67.611—	Interese de Escont	L. 33 328 49
Dare	6.483 40	Interese de Efecte	9.182—
Interese la Co.-Curenta	109.191 37	Provisiuni și alte taxe	1.123 20
Imposibile	6 295 03	Venite dela afaceri comerciale	172 933 62
Salare	6.400—	Chirii	3.419 16
Spese de regie, porto	12 169 95	Venite dela imobile	460—
Sald ca profit	12 295 72		
	Lei 220.446 47		Lei 220.446 47

Geoagiu, la 31 Decembrie 1921.

Dr. Aurel Vlad, m. p., președinte. **Gavril Todica, m. p., director-contabil.**

MEMBRII DIRECȚIUNII:

Nicolae Fieru m. p. **Dr. Ioan Jantea m. p.** **V. Goron m. p.**
Nicolae Todea m. p. **Iosif Indrieș m. p.**
Iosif Bogdan m. p. **Ioan Armean m. p.** **Petru Lula m. p.**

Contul prezent l'am revizuit și aflat în concordanță cu registrele.

Geoagiu, la 9 August 1923.

MEMBRII COMITETULUI DE REVIZIE:

Sabin Saffa m. p. **D. Săcărea m. p.** **Romulus Săbău m. p.**
Ariton Migia m. p. **Simion Filimonescu m. p.**

Benzină ușoară și grea, Petrol și oleaturi de uns pentru mașini și automobile, — vând în cantități mari și în mic!

La cerere, împrumut butoase pe termen scurt, având a mi-se înapoiă franco în 3 zile după primire. Se depune însă cauție pentru ele.

Expedare zilnică, fără întârziere, din stația Sebeșul-Săseșci. Depozitul **FĂRCĂȘIU Sebeșul-Săseșci** (jud. Sibiu).

Morar priceput la mări de apă, caută loc de morar. E om în puterea vieții, 47 ani, cu familie. A condus morii spre deplina mulțămire a proprietarilor. — Adresa la scote. (902) 2-2

Să vând ieftin două garnituri de imblătit

(treierot) cari vârsă grăul a'es frumos în saci. Sunt mărute de motoră cu benzină de 5-6 HP. și sunt potrivite pentru locuri deloase, având o construcție ușoară.

Încă în acest sezon se poate câștiga mult cu ele.

Informații la **A. GRAFFIUS**, mecanic în Orăștie, care le are și unde sunt în funcțiune. (905) 2 3

Doi învățăcei

din casă bună, să aibă cel puțin clasele populare, se primesc ca învățăcei în atelierul de tâmplărie (măsurii) și de mobile, a lui:

Brutus Brașșai

(897) 3 3 măiestru tâmplar, Orăștie, Calea Mihai-Viteazu

Cărți de teatru!

În toate librăriile din România și în cele din America și din Jugoslavia unde se vând și cărți românești, — cereți cărțile de teatru pentru diletanți și pentru școlari. — precum și Calendarul Intocmit de **Ioan Bactu** din Lugoj. (880) 5 5